

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг тангъчин комитетин болн
күч-көслөрүн депутатрин тангъчин Советин газет

№ 16 (2849)

1957 дж. майн 14

Үнн 20 деншг

СССР-т күчтә социалистическ
экономик гаргългън, коммунизм
тосхлгъна алдр төрт нарт дел-
кәд тууджлгч диилврмүд бәрлгъин
—коммунистическ партин Ленинск
генеральн линейин байрта делгрл-
тнь болджана.

(СССР-н Деед Советин доладгч сессий деер кесн үр Н. С. Хру-
щевин докладас).

СССР-н Деед Советин доладгч сессий

Майн арвнд брүн 10 часла
Кремлевск Ик Бәашнәд,
СССР-н Деед Советин долад-
гч сессийн товчлгч заседань
секгдв.

Залд ик гидг олн гиичнр
бәәцхәлә, дипломатическ кор-
пусин, советск болн газдин
орн-нутгудин прессин ложс
әмтәр дуурцхәв.

Правительствени ложст
үүрмүд Н. А. Булганив, Л. М.
Каганович, А. И. Кириченко,
Г. М. Маленков, А. И. Микоян,
В. М. Молотов, М. Г. Пер-
ухин, М. З. Сабуров, М. А.
Суслов, Н. С. Хрущев, Г. К.
Жуков, Л. И. Брежнев, Н. А.
Мухитдинов, Д. Т. Шепилов,
Е. А. Фурцева, Н. М. Швер-
ник, Ф. Р. Козлов, А. Б.
Аристов, Н. И. Беляев, П. Н.
Поспелов гарч ирлгъин депу-
татнр болн гиичнр байртагъар
тосцхав.

Союзин Советин болн Келн-
әйтсин Советин хамдан кегч
заседань деер ахлал болджах,
Союзин Советин Ахлал депу-
тат П. П. Лобанов, Советск
Социалистическ Республикн
Союзин Деед Советин нерн
деер, Венгерск Народн Рес-
публикн Государствени Хур-
гин илгәси мендллгъин ирв гиж
зарлад, тер мендллгъин ум-
дж бгв. Тууг депутатнр,
босдж зогсджгъад шуугата
альх ташлгъар тосв.

Венгерск Народн Республи-
кин Государствени Хургт
мендллгъ илгәхмн гисн селв-
гиг СССР-н Деед Совет чик
гидж батлв.

Промышленность болн тос-
хлт заллгъна бүрдәлгъин яс-
рулхин туск докладар 32 де-
путат үг келцхәв. Босдж үг
келлгъин илгәд төгсәхмн гисн
селвг ордж ирв гиж заседа-
нә ахлал келв. Эн селвг бат-
лдж авгдв.

КПСС-н ЦК-н Негдгч сег-
ләтр үр Н. С. Хрущев босдж
товчлгч үгән келсиг, депу-
татнр болн гиичнр байртагъар
тосцхав.

СССР-н Деед Совет, про-
мышленность болн тосхлт
заллгъна бүрдәлгъин цааран-
днь ясулхин туск Закон нег
дуугъар батлдж авб. СССР-н
Конституцин цолд сольвр болн
непр келгәнә туск Закон бас
нег дуугъар батлдж авгдв.

Деед Совет—күүндвр кех
хойрдгч төрүн—СССР-н Деед
Советин Президиумин Указ-
муд батлгънур орв. СССР-н
Деед Советин Президиумин
Сегләтр депутат М. П. Геор-
гадзе доклад кех үг бгдв.

СССР-н Деед Советин Пре-
зидиум зургәдгч сессийн
хөбн гаргәсн Указмудиг,
СССР-н Деед Совет нег дуу-
гъар батлв.

Атомн болн водородн селмс
уурахин туск төрәр, зәрм
депутатнр СССР-н Правитель-
ствд сурвр орулдж бгснәс
иштә, СССР-н Министрмудин
Советин нерн деерәс цәәлгъв-
рин герчллгъ кех үг, СССР-н
газадин керг-төрин министр
үр А. А. Громыкод бгдв.

Ядерн селмиг сөрлгъин
уурулгъин—нарта декләд ик
чинртә төр болджана гиж
тоолджах депутатрин тоолвр-
ла, СССР-н Министрмудин
Совет чик гиж нөкцдз бәә-
хиг түрүләд герчләд келчкх
кергтә гиж үр Громыко келв.
Тер төр СССР-н Деед Со-
ветин оньгиг тухаджахн бас
зөвтә.

Куучлг кегч аамшгтә зүсн
селмс келгәнд зәрм орн-нут-
гудин зөбр өдр ирвәс улм-
улм икәр бгдгәд бәәддхәхн
ода нууч биш болдж гарв.
Атомн болн водородн селмс
келгъин туслнь икәр болджа-
хиг келх кергтә.

Советск Союз бас атомн
болв чигн водородн болв чигн
селмс кех кергтә болджахиг
тади сәәнәр меднәт гиж үр
Громыко цааранднь келв. На-
рта делкәд ода бәәх бәәдл,
тингкәд тегәд, цугъарагъас
нег үлү, зәрм государство, тү-
рүн болдж Америкин Соеди-
ненн Штатсин, делкәг дәәнә
мөткә деер бәрәд бәәхәр сед-
дг политик, маниг тиим селмс
келгәнүр тұлкнә. Амтиг олар
алдж тарах үклин селмс кехд
шүлтгч дөрләнүр күчтә орн-
нутгуд орлгъин, зәрм орн-нут-
гудин алач-махч улс гартнь
бәрүлдж тұлкдәхин ашд бас
бидн тиим селмс кех кергтә
болнавдн.

Ни бәәлгъин болн нарта де-
лкәд хоорндан нөкд-дөнъ бол-
лцхин туск эврәннь политик-
кән иткүлдж, Советск прави-
тельство, атомн болн водородн
селмиг цугтнь, дун угагъар
уурулхмн, тууг агслгънас хагъ-
цудхмн гисн эврәннь гүджрл-
тән цуцрлтан угагъар харсдж
бәәнә. Западн орн-нутгуд, нег
үлү США, атомн селмиг уура-
хин өмнәс гүджрлж шунад,
нарта делкәд кергтә бооца
келгъин салвлад цуцлад бәәнә.
Бооца келгшгон эрkd США
саалт кегъад тер хоорнд тиим
селмәр эврә бийсән улм икәр
агсад бәәнә гиж министр
Громыко келв.

Цааранднь үр Громыко, бдгә
цагт Лондонд, зер-зевиг уура-
хин тускар болджах күүндәнә
тускар келв. Тер күүндвр яма-
ран аштагъар төгсхинь келхәс
ода бийн эрт болх гиж эн
темдглв. Урднь бас илгәд кес-
сг болсн йовдлмуд давтгдх, эс
гидж западн орн-нутгуд үнн-
гол седкләсн күүндвр кедж
бооца кехәр бәәхн улд уга
медгдх. Кемрджән тер орн-нут-
гуд, дәәнә зер-зев хулдлгъ-

нас дала ик олз-ору авхар се-
ддхәх пбәкн монополистрин
дундин сә хәлго, эгл олн-әмт-
нә сә хәәхәр седдхәхлә, зер-
зевәр агслгъин уурулгън бас
Советск Союзла адл, западн
орн-нутгудт чигн кергтә гиж
бидн лавта иткдз ицджәнәвдн.

Зер-зевәр агслгъин уурул-
лгъна төр хагъллгънд, ухата
уулдвр бөдән авх гиж ицц-
хәй. Тер төрин зәрмнь—атомн
болн водородн селмин туск
болн бас теднә тоод, тер сел-
мисиг сөрлгъин уурулгъна туск
төр гиж санцхай.

Эн иим цагла, ода деерән
орн-нутгуд хоорнд зер-зевтә
күчиг тоогъин хаслгъар болв
чигн, атомн болн водородн
селмин тускар болв чигн яма-
ран чигн зөвшәрлгън бооц-
лад уга Советск Союз медж,
уулдврән келго бәәдз чадшго
гидж үр Громыко темдглв.
Болсн бийн, СССР эврән ган-
царн эврәннь зертә-зевтә күч-
нә тоогъан зөвр икәр багъ-
рулчкән медгдг биший. Ма-
на орн-нутг, эврәннь аамшг
уга бәәлгънә сә хәәдз, соци-
алистическ лагерин цугъар-
аннь сә хәәдз, бас тер мет дел-
кә цугъар ни бәәлгънә сә хәәл-
гъин дөнъхин төлә, атомн болн
водородн селм гаргългъин ца-
аранднь кедж, шин янзта атомн
болн водородн бомбс, шин
янзта ракетн селмс кедж, эв-
рәннь харелтин күчән цуг эв-
рннь батлх кергтә болдж гар-
чана гидгн эн болджана. Со-
ветск Союз бас атомн болн
водородн селмс сөрдж үзлгъ
кенә. Иим сөрлгъ, бас иим
селм кедг наадк орн-нутгуд,
гооднь келхд: Америкин Сое-
диненн Штатс болн Велико-
британә кегъа бәәтл, бидн кел-
го бәәдз чадшговдн. Кемрдж-
ән бас США болн Великобри-
тань зөвтә гисн цагт, атомн
болн водородн селмисиг сөрл-
гъин уурулхмн гиж Советск
Союз кесг дакдз селвг бглә.

Туунәс даву, атомн болн
водородн селмиг сөрлгъ уур-
улх төриг туслнь төр болгъдж
салгъад, эн төр хагъллгъин,
зер-зевәр агслгъ уурулгъна
наадк төрмүдлә залгълдүл-
хмн биш гиж Советск
правительство селвг орулла.
США-ла болн Великобритан-
лә бооца келгъ күцхиг амр-
дулхар гүджрлж, Советск пра-
вительство одахн бас, атомн
болн водородн селм сөрлгъин
болзгта цагин эргцд уурулхин
тускар бооций гиж тер орн-
нутгудт селвг орулла. Ода
деерән, США-н болн Велико-
британә правительство альк
чигн селвинь дөннәд уга
гидж үр Громыко келв.

Ядерн селм сөрлгъин ууру-
лгъна бшәтрин келдг „урш-
гудиг“, СССР-н газдин керг-
төрин Министр шалгъдж цаа-
ранднь келв.

Эврәннь үгән товчлдж үр
Громыко илгдз келв: ядерн
селмиг уурахин төлә, эн тө-
риг күцәхд туста ямаран чигн
йовдл кехд, олн-әмтнд ик ги-
дг аамшгтә атомн дәәнәс болн
туунә ашд үзгдх цуг күнд зов-
лньгәс гетлгхин төлә Советск
Союз цаарандан чигн цуцрл-
тан уга ноолда кехн лавта.

Депутат А. Е. Корнейчук
(Украинск ССР) босдж келв.
СССР-н газдин керг-төрин ми-
нистр үр Громыко, зәрм депу-
татрин сурсн сурвр Советск
Союзин правительствин нерн
деерәс босдж келсн герчлл-
гъин бидн икәр соньмсдж, ха-
нлттагъар соньсувдн гиж эн
келв. Зер-зевәр агслгъин ха-
юлдж, хамг тоотиг күчгч зет-
кртә селмисиг уурулдж, термо-
адерн хагъллгъ келгәнә дамшл-
тиг уга кехин төлә мана прави-
тельство муурлтан угагъар ноо-
лда зогсгго кедж йовхиг, үр
Громыко келсн үг даки нег
герчлдж медүлджәнә. Күмн
әмтиг атомн болн водородн
селмин күучгч күчнәс гетлгхәр
седдз зүткдз йовх мана пар-
тин болн правительствин гү-
джрлтиг бидн, советск улс, ик
омгтагъар дөннәдз бәәнәвдн.

Мана эн сессий промышлен-
ность гардлгъин оньгдарулдж
ясрулхд, ни нөкцнъгү дел-
грч көдлмшт нерәддз кед-
джәнә гиж үр Корнейчук ке-
лв. Минь иим бдрмүдлә бидн
США-н Конгрессд болн Вели-
кобританә правительство Ил-
гәвр йовулхла сән болх зөвтә.
Нарта делкән бәәдл уумәтә
болдг болв чигн, США-н Кон-
грессин чледүд болн Велико-
британә Парламентин чледүд,
СССР-н Деед Советин эн иш-
кдиг медж чинрлх гиж бид-
н ицхәр седджәнәвдн.

Цуг күмн әмтнд гүрәр үк-
лгъ, күмнд үзгдәд уга зовлнъ
уудәгч ядерн селмиг уурул-
гъна туск төр ода бийн күү-
нддз хагългдәд уга гиж депу-
тат Н. В. Попова (РСФСР)
эврәннь үгдән келв. Олн әм-
те энүнд ик гидгәр оньган
бгч, сагдджана, Цуг нарта
делкән күүкд улсин күцлгг
болн неквриг медүлдж, 90
орн-нутгин 200 сай күүкд улс
орлулгъта нарта делкән де-
мократическ федерац, бәәх
зер-зевиг агслгънас гаргъдж,
атомн болн водородн селмс
кедиг уурулдж, тедниг сөрл-
лгъ кехмн биш гиж шунм-
гә ноолда делгрүлдж йовна.
Экнрин нарта делкән шишлнъ
комитет бас, термоадерн сел-
миг сөрлгъин уурулхиг, тер
сөрлгънә ашд болх, әмтнә
цогц эвдгч уулдврмүдәс бич-
кдудин джиргъл, цогц әрүл-

менд бәәхиг харсти гидж не-
кджәнә. Атомн болн водород-
н селмиг сөрдж үзлгъин нам
адг ядхдан цаг зуур болв чиг-
н уурултин гиж комитет,
США-н, СССР-н болн Вели-
кобританә правительствәс тер
Комитет сурджана.

Парламентс эн туст туслнъ
ик даалгъврта гидж үр Попо-
ва келв. Зер-зевиг агслгънас
хайулхин туск төрт парламе-
нте ик уулдвр кедж чадцха-
хмн. Атомн болн водородн
селмисиг уурахд, тедниг сөрл-
лгъин зогсахд, атомн селмстә
гурвн алдр ик орн-нутгудин
парламентс эврәннь нег йил-
гъгч үгән түрүн болдж келц-
хәх зөвтә.

Союзин Советин болн Келн-
әмтнә Советин газдин кер-
г-төрин туск Комиссүдин
нерн деерәс депутат Попова,
Америкин Соединенн Штат-
син Конгрессд болн Велико-
британә Парламентд илгәх
СССР-н Деед Советин Дудв-
рин проект сессий хәләдз
шуутхә гиж орулдж бгв.

Депутат Х. Ширмамедовин
селвгәр, атомн болн водородн
селмс сөрлгъин уурулхин тус-
кар зәрм депутатсин орулдж
бгсн сурврин болн СССР-н га-
задин керг-төрин министрин
кесн герчллгънә туск тогтав-
риг СССР-н Деед Совет нег
дуугъар батлж авб. Атомн
болн водородн селмиг сөрлгъ-
ин цаг түдәл уга, альд болв
чигн уурулхин туст Советск
правительствин политик болн
кедж йовх уулдврнь чик ги-
дж тер тогтаврт батлгдв.

Ядерн селмиг сөрлгъин уу-
рулхин туск төрәр США-н
Конгрессд болн Великобритан-
нә Парламентд, СССР-н Деед
Советин дуудвр илгәхмн гисн
хойр Палатин газдин керг-
төрмүдин Комиссүдин селвг
бас нег дуугъар батлдж авгдв.

Тууна дару, келн-әмтнә га-
задин керг-төрин Комиссин
Ахлал депутат Н. А. Мухит-
динов, СССР-н Деед Совет,
Венгерск Народн Республикн
Государствени Хургт йовулгч
мендллгънә Илгәвриг умшдз
бгв. СССР-н Деед Совет, Ве-
нгерск Народн Республикн Го-
сударствени Хургт болн туунә
чирәд цуг венгерск олн-әмтст
мендллгъ илгәддәхиг депутат-
нр болн гиичнр удан альх
ташлгъар тосцхав.

СССР-н Деед Советин до-
ладгч сессий деер күүндгх
төрмүд төгсв. Сессий хаагдв
гидж зарлгдв.

(ТАСС)

Промышленность болн тосхлг заллгъ бүрдэлгъиг цааранднь ясурулгъна туск

ЗАКОН

(Чилгчнь. Эклцнь 2-ч халхд.)

олн амтна эдл-ахун орлуулгъ шуудж халлгъиг тер комитетд даалгъхмн.

Энүнлэ залгъдудж СССР-н Министрмудин Советин, шин техникәр бәәх государственн комитетиг (СССР-н Гостехникиг) уурулхмн.

Союзн республиксин Министрмудин Советмудин, кергтә болсн цагт экономическ административн районсин олн-амтна эдл-ахун Советмудт научн-техническ комитетмуд бүрдә-хлә сән болхмн гижд тоолхмн.

20-ч статья. Союзн Республикн Министрмудин Советин ахлачнриг, СССР-н Министрмудин

СССР-н Деед Советин Президиумин ахлачин дарук
СССР-н Деед Советин Президиумин селгәтр

Советин научн-техническ государственн комитетин ахлачиг болн СССР-н Министрмудин Советд бәәх Центральн статистическ управленә начальниқиг СССР-н Министрмудин Советд немдж орулхмн. СССР-н Госплана ахлачин дарукиг болн СССР-н Госплана эркн-гол отделмудин начальниқудиг СССР-н Министрмудин Советин ахлач СССР-н Деед Советд орулдж бгльгәр, СССР-н Министрмудиг шийдд чадхиг, СССР-н Министрмудин Советд тедн ордж чадхиг тогтахмн.

21-ч статья. Экономическ административн районсин олн-

амтна эдл-ахун Советин тускар, СССР-н Министрмудин Советин зуран Государственн комитетин тускар, СССР-н Министрмудин Советин научн-техническ государственн комитетин тускар болн СССР-н Министрмудин Советд бәәх Центральн статистическ управленә тускар положень кедж гаргьдж, теруғ баглхиг СССР-н Министрмудин Советд даалгъ-хмн.

22-ч статья. Эн законд заагдсн, промышленностин болн тосхлтин заллгъ оньгаруулгын 1957-ч джилин июлин 1 күртл күцәгдх зөвтә гижд темдглхмн.

Д. КОРОТЧЕНКО.
М. ГЕОРГАДЗЕ.

СССР-н Конституцин (Гол Закона) цолд немлгъ болн хүврлгъ оруулгъна туск

ЗАКОН

„Промышленность болн тосхлг заллгъна бүрдэлгъиг цааранднь ясурулхн тускар“ гар-н Законс иштә, СССР-н Конституцин (гол закона) цолд иим немлгъ болн хүврлгъ орулхмн гижд Советск Социалистическ Республикн Союзин Деед Совет тогтаджана.

1-ч статья. СССР-н Конституцин 14-ч статьян „м“ пунктиг иигдж бичхмн:

„м) банксиг, промышленн болн эдл-ахун учрежденьсиг, предприятияг дакад худлгъна предприятияг заллгъ—цуг союзн мецлд; союзн-республиканск промышленностиг боли тосхлтиг цуг гардлгън“.

2-ч статья. СССР-н Конституцин 60-ч статьян „в“, пунктиг иигдж бичхмн:

„в) олн-амтна эдл-ахун болн республиксин бюджетиг батрә, административн экономическ районс тогтана“.

3-ч статья. СССР-н Конституцин 68-ч статьян „а“ пунктиг иигдж бичхмн:

„а) цуг союзн болн СССР-н союзн республиканск болн нань чигн энүнә мецлд бәәдг учрежденьсин кәдлмшиг негдүләд залхмн, административн экономическ районсин олн-амтна эдл-ахун Советмудиг союзн республиксин Министрмудин Советсәр дамжулдж гардвр бгчәхмн“.

4-ч статья. Конституцин 69-ч статьяг иигдж бичхмн:

„69-ч статья. СССР-н мецлд орджах, эдл-ахун болн заллгъна отрасльмудар союзн республиксин Министрмудин Советин тогтаврмудиг болн зааврмудиг зогсадж, административн экономическ райондин олн-амтна эдл-ахун Советмудин болн СССР-н Министрмудин гаргьсн закврмудиг болн инструкторсиг СССР-н Министрмудин Совет цуцлдж чадхмн“.

5-ч статья. СССР-н Конституцин 70-ч статьяг иигдж бичхмн.

„70-ч статья. СССР-н Деед Советәр, СССР-н Министрмудин Совет иим составтагьар тогтаджна:

СССР-н Министрмудин Советин ахлач;
СССР-н Министрмудин Советин ахлачин негдгч дарукс;
СССР-н Министрмудин Советин ахлачин дарукс;
СССР-н Министрмуд;
СССР-н Министрмудин Со-

ветин Государственн зуран комитетин ахлач;

СССР-н Министрмудин Советин күч-кәлснә болн джалвин төрмудин Государственн комитетин ахлач;

СССР-н Министрмудин Советин Государственн научн-техническ комитетин ахлач;

СССР-н Министрмудин Советин тосхлгъна төрин государственн комитетин ахлач;

СССР-н Министрмудин Советд бәәдг, аамшг уга бәәлтин государственн комитетин ахлач;

СССР-н банкин Государственн Правленә ахлач;

СССР-н Министрмудин Советд бәәдг, Центральн статистическ управленә начальниқ;

СССР-н Министрмудин Советин составд союзн республиксин Министрмудин Советин ахлачнр, уул даалгьарн орджана“.

6-ч статья. СССР-н Конституцин 77-ч статьяг иигдж бичхмн:

„77-ч статья. Цуг союзин Министрстмудт иим Министрствс орджана:

Авиационн промышленностин;

Газадин гүүлгәнә;

Теньгсин флотин;

Харслтин зер-зев гаргьдт промышленностин;

Төмр хаалгьин;

Радиотехническ промышленностин;

Дундин машис келгьнә;

Судостроительн промышленностин;

Транспортин тосхлтин;

Химическ промышленностин;

Электростанцин.

7-ч статья. СССР-н Конституцин 78-ч статьяг иигдж бичхмн:

„78-ч статья. Союзн-республиканск Министрстмудт иим Министрствс орджана:

Дотр-дундин төрин;

Ах сургьулин;

Геологин болн газрин збөррин харлгьна;

Государственн контролин;

Эрул-менд харлгьна;

Газадин керг төрин;

Культурин;

Харслтин;

Связин;

Эдл-ахун Совхозмудин;

Гүүлгәнә;

Финансовою;

Гуйр-бдмг гаргьлгьна“.

8-ч статья. СССР-н Конституцин 82-ч статьяг иигдж бичхмн:

„82-ч статья. Автономн республикин Министрмудин Советсин гаргьсн тогтаврмудин болн зааврмудин, күч-кәлсчрин депутатрин крайсин, областьсин болн автономн областьсин Советмудин, дакад олн-амтна эдл-ахун административн экономическ райондин Советмуд гаргьсн шийдврмудин болн зааврмудин Союзн республиксин Министрмудин Совет зогсадж болн цуцлдж чадх йосн зөвтә“.

9-ч статья. СССР-н Конституцин 83-ч статьяг иигдж бичхмн:

„83-ч статья. Союзн республикин Деед Советәр, союзн республиксин Министрмудин Совет иим составтагьар тогтаджна:

Союзн республикин Министрмудин Советин ахлач;

Союзн республикин Министрмудин Советин ахлачин негдгч дарукс;

Министрмудин Советин ахлачин дарукс;

Министрмуд;

Государственн зуран комиссин ахлач;

Союзн республикин Министрмудин Советин тосхлтин болн архитектурин Государственн Комитетин ахлач;

Союзн республикин Министрмудин Советд бәәдг, аамшг уга бәәлтин государственн комитетин ахлач“.

10-ч статья. СССР-н Конституцин 88-а статья иигдж немгддженә:

„88-а статья. Экономическ райондин олн-амтна эдл-ахун Советс эврә даасн эдл-аху уулдлгьнә халхс толгьалдж гардхларн, Союзн республиксин Министрмудин Советд тусльн мецдхмн“.

СССР-н болн Союзн республикин заког күцәлгьнә болн уунәс иштәгьәр, СССР-н Министрмудин Совет болн Союзн республикин Совет гаргьгдсн тогтаврмудиг болн зааврмудиг күцәлгьнә тускар административн экономическ районсин олн-амтна эдл-ахун Советс эврәннь мецлд бәәх промышленностьсиг болн тосхлтиг заллгъна тускар тогтаврн гаргьдж, заавран бгчәх зөвтә“.

СССР-н Деед Советин Президиумин ахлачин дарук
СССР-н Деед Советин Президиумин селгәтр

Д. КОРОТЧЕНКО.
М. ГЕОРГАДЗЕ.

СССР-н Деед Советин тогтавр

Атомн болн водородн селм-сиг сбрдж уэлгьиг уурулхн тбләд күцәх кергин тускар СССР Деед Советин депутатнр Гришин, Корнейчук, Сембаев, Амбарцумян, Леонов, Быков, Буркацкая болн Шелепин—эднә кесн сурвриг куундәд болн СССР-н газад керг-төрин министр ур Громыко келсн герчл-

лгьиг соньсад, СССР-н Деед Совет тогтаджана:

Атомн болн водородн селм-сиг сбрдж уэлгьиг хооран саа-адж улдәл уга болн цуг дел-гу кевәр уурулхн туск төрәр Советск Правительствин политикиг болн тодрха кәдлмшинь збвшәлхмн.

Москва, Кремль. 1957 джилин майн 10.

Советск Союзин Коммунистическ партин ЦК-н болн Германә Коммунистическ партин ЦК-н делегацс хоорндан харгьсна туск соньсхвр

Майн эклцәр КПСС-н ЦК-д, Советск Союзин Коммунистическ партин ЦК-н болн Германә Коммунистическ партин ЦК-н делегацс хорндан харгьдж кесн куундвр болв.

Советск Союзин Коммунистическ партин ЦК-с куундвр орлцснь КПСС-н ЦК-н Негдгч селгәтр ур Н. С. Хрушев, КПСС-н ЦК-н селгәтрмуд уурмуд М. А. Сулов, Д. Т. Шепилов болн КПСС-н ЦК-н член ур Б. Н. Пономарев.

Германә Коммунистическ партин ЦК-с КПГ-н ЦК-н Негдгч селгәтр ур М. Рейман то-

лгьачта делегац куундвр орлцв.

КПСС-н болн КПГ-н представительмуд, нарт делкән орнугудин кәдлмшчин движенә, КПСС-н болн КПГ-н дотрдундин бәәдл-джиргьлин зәрм төрмудәр, тер мет эн хойр партиг соньмсулгч эркник чинртә төрмудәр куундвр кедж, селвг авлцхав.

Куундвр кедсн цуг төрмудәр хойр делегац нег-негән сәәнәр мецхәддж, ни-нег хәлцәтәгьәр ур-иньгин таалта сән бәәдлд куундвр болдж төгсв.

СССР-н Деед Советин Президиумин ахлач ур К. Е. Ворошилов Китдт болн Индонезд одлгьн

Эн джилин апрель сарин 15-д СССР-н Деед Советин Президиумин ахлач ур К. Е. Ворошилов, Китайск Народн Республикд одла. Энүг дахдж СССР-н Деед Советин Президиумин ахлачин дарук Ш. Р. Рашидов, СССР-н ах сургьулин министр В. П. Елютин, газад керг төрин министрин дарук Н. Т. Федоренко ирчәлә.

Апрелин 15-д Китайн хотл балгьсн—Пекинд, ур К. Е. Ворошиловиг болн энүг дахдж ирчәсн улсиг нег сай шаху пекинцнр гарч тосцхав. Аэродром деер Китайск Народн Республикин ахлач Мао Цзе—Дун болн энүна бөрхн соратникүдн ирчәддж, байрта кевәр мендлж тосцхав.

Ур К. Е. Ворошилов болн энүг дахдж йовх улс, ах-дү болгч китайск олн-амтна тән-льдддж, энүнә кеджәх агьу ик кәдлмшиг болн эврәннь социалистическ шин бәәдл джиргьл тосхлгьнд күсн дилврмудиг хәләддж үздж мецхәв.

Мана күндтә гиичинриг цуг Китдин орн-нутг байртагьар йбрәдженә гижд китдин газетмуд бичхәв. Китд болн Советск Союз хойр хоорндан алдр ни-ницнъгьу бәәлгьнә тууджнь, цуг келн-амтна ни-ницнъу бәәлгьнә тууджин цань уга герлтә, төрүц мартгдшго халхнь—гидж тедн за-ацхав. Ик байрта бдрмудт болв чигн, күчтә күнд түрү-зүдү харгьдг бдрмудт чигн йилгьл уга мана ни-ницнъ-гьу бат билә, бидн хамдан йовдж йовлавдн гижд тер газетмуд бичдженә.

Ур К. Е. Ворошилов Пекин балгьсна күч-кәлсчрин митингд, олн-амтна представи-тельмудин цуг Китдин хургин шишльн комитетин заселәнд орад, үг келв, Пекинд парксар болн нань чигн газар йовдж, амтнлә таньлдв.

Китдин нань чигн балгьс-дудт ур К. Е. Ворошилов одв: Аньшань, Шәньян, Шанхай, Ханчжоу, Гуанчжоу балгьсдт ирхләнь олн түмн күн цуглрдж тосв. Шанхай балгьсна уульнд ур К. Е. Ворошилов ирсн бдр нег сай күн гарч йбрәлгь кев.

Ур К. Е. Ворошилов гурвн долан хонгин эргид Китдин кесг газртнь күрч, ик-олн кәдлмшч, крестьян, сургьуль сурцах болн интеллигенц улсла куундвр кегьәд, теднд советск олн-амтна нери деерәс ах-дүгьгин менд күрдж келв. Тернь Китдин олн-амтна седклинь икәр байрлудж, теднә зуркнд мартшго темдг үлдәв.

Майн 6-д СССР-н Деед Советин Президиумин ахлач ур К. Е. Ворошилов болн дахдж йовх Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин болн Н. Т. Федоренко, Китдәс „ТУ-104“—самолетәр нисдж, Индонезин хотл балгьсн Джакарта тал ирчәв.

Джакарта балгьсна аэродром деер ирдж, ур К. Е. Ворошиловиг Индонезин Президент Сукарно тосв. Энүнд болсн митингт ур К. Е. Ворошилов болн Президент Сукарно хойр үг келцхәв. Энүнә дарунь, Джакарта балгьсна мэр Судиро ур Ворошиловд, балгьсна алтн түлкүр гартнь бгв. 200 сай олн-амтна элчнь болдж та мана орн-нутгур ирсндтн ик йбрәл-ханлт брддж, эн түлкүриг танд бәрүлдж бгч бәнәв бидн гижд Судиро келв. Эн белгинь авад, ур Ворошилов йбрәл тәвәд, „Трима кәсх“ (ханджанав)—гидж теднә келәр үгән төгсәв.

Балгьсна уульнд күс-дундур сай күн гарч, ур К. Е. Ворошиловиг тосцхав.

Ирсн бдрәсн авн майн ар-вн күртл ур Ворошилов Индонезин орн-нутгар йовдж, амтнлә таньлддж, газринь хәләдж йовб.

Партийн сургуулийн джилд бүрдэмдэглэгч

ТӨГСГЭХМН

Эн джилд советск ори нутгин олн-амтн, мана госулар ствин тууджлч бдр—Алдр Охтябрьск социалистик революцион 40-ч джилн өбнлг темдглхмн. Советск госулар ств, Советск Союзин Коммунистическ парти гардвр ту урмджа хаалгяр йовцхадж, дбчн джилн эргд ард үлдсн аграрн ори-нутгас агу ик кучта индустриальн-колхозн социалистическ ори-нутгас хуврагдв.

Коммунистическ парт эвранны кеджх уулдвртн марксистск-ленинск сургүүдэр гардвр кесн төлөд, советск олн-амтн терун гардвр им ик дилвр барсн. Марксизм-ленинизмн кучи-чидлн общественн белтин йос чикар олзг гнд байдмн. Марксизм-ленинизмг медж, бдр болдн кедг эвранны кодлмшт теру орлуулхн төлөд коммунистн болн комсомольднр марксистск-ленинск теори, ардн ордж шундж дасцхх зөвт. Марксизм-ленинизмн теоретическ төрмүдиг шундж дасцхх зөвт гисн КПСС-н уставин неквриг Элст балгсна парти эклцин организацн коммунистнр чикар таньж гидж келх кергт. Теднэс кесгн бдг бдрмүдн политикн кружокст дасджана. Элст балгсна хойр колхоз болн "Бурадинск" совхозд тодрха экономикиг дасдг кружокс тасрхан уга кодлжана. Страна Советов колхоз эн джилд түрүн болдж тодрха, экономика дасд семинар кодлв. Тер семинарт бригадирмүд, колхозникүд, селанэ эдл-ахун специалистр ордж дасцхадж, медрлан бодлуцхав.

КПСС-н Элст балгсна комитетд, тодрха экономик дасд семинар сар болгн кодлджав. Балгсна колхозмүдн, совхозмүдн болн МТС-н партин, советск актив медрлан бодлуцхав.

Хальмг биччирин дарани четверг

Майн 8-д Солсн хальмг биччирин литературн четверг, шинэс эклдж бичдхх багь наста биччирт нердгдв жлд Хальмг унн газетд ирсн бичгүд заагт кес олн шүлгүд болн очеркн ирн гидж хурт эклдж келсн үгдн, эн газетин редактор ур Мукебе нов келв.

Шинэс эклдж бичдхх багьчуд дунд Балакаев Алексей, Байдыев Сань гьдж-Ара, Сангаджиева Бося болн Топалов Михаил—эди му биш шүлгүд биччхәнн. Эднэ бичсн шүлгүдин сән-сәинийн йилгәд, Хальмг унн газетд барлгдв. Эднэ бичсн шүлгүдин зармнь зөвәр никт, хурц гидгяр бичгддх. Болв, тедн бий-ән икд тоолд уга мана хальмгин тоомсрта биччирас болн орсин алдр биччирас уха авч, дамшдх, цаарандн эвранны медрлан икдүлх зөвт.

Шин бичсн шүлгүдин Балакаев, Байдыев, Лиджиев Эрци болн Сангаджиева Бося хурт умшдх бгцхав. Эн умшгдсн шүлгүдас хальмг куукд улс дотрас эклдж бичсн Сангаджиева Босян шүлг сән болдж, онц темдглдв.

Партийн сургууийн джилд майн 15-д төгсгдхәнн. Нидн джил болхла июнь сарин шинд төлөл. Партийн сургууин дуг сетмүдэр сургүү-лин джилд диидвртә сәнәр чиләх белдврн ик кодлмш келдсн бәәнн. Кружоксин болн политшколмүдн пропаганди-стнр, семинармүдн гардачнр коммунистнрлә, парторгани-зацнн селгәтрмүдл хамдан партиин сургууийн диглгннд тәвдг төрмүдиг куунддж белд-дхав. Крайкомд болсн, пропа-гандин болн агитацин отдел-мүдн заведующсин советанә хөбн балгсна партиин комитет пропаганди стирг болн эклцин парторганизацнн селгәтрмү-диг хурадж, бас тиним сове-шань кедж, сургүүлин диг келд заавр бгв.

Сургүүлин джилн чилгич диглгнә заньтд им төр-мүдт онц оньган бгцхх кер-тә. Улгурнь, бдгә бдрмүдн политикн кружоксар, КПСС-н ЦК-н февральск Пленумин шиидврмүдт, ур Н. С. Хру-шевин докладин тезисмүдт, СССР-н Деед Советин 7-ч сес-сийин материалмүдт, КПСС-н ЦК-н болн МГК селгәтр ур Е. А. Фуриевин докладт да-кад Северн, Кавказин болн Югин селанә эдл-ахун код-лачирин совешанд авгдсн дуудврт тәвгдсн үндсн төрмү-диг соньсачнр, ягьдх медж авсиг йилгх зөвт.

Тодрха экономикн кру-жокст болн семинармүдт дас-цхадг коммунистнр джилә сур-гүүлин диглгн кехләрн, сел-анә эдл-ахун продукцин үн юонас бурдгиг терунә үнн багьруин ямаран хаалгәс бә-ахн сәнәр медж авцхх зөвт. Диглгнә заньтд про-пагандистнр, бәәрн газрин колхозмүдн, совхозмүдн, МТС-н бәалдас авсн үзмдсәр улгур үзүлдж теднә кодлмшт бәах дуту-дундсиг уга кедж,

эдл-ахуг ямр кевәр бргджу-лхиг заадж бгх зөвт. Сургүүлин диглгнә заньтәс кехләрн, школин сур-гүүльчирлә адлулдж шу-увр авлго сулдан, ямр чигн куч-үзүлгн уга куундвр хооридан кецхәдх, өмнән тә-вен төрмүдиг медж авцхх мөн.

Джилә сургүүлин диглгн кечкәд, партиин теорин дас-гиг зогсачх керг уга, хәрн нам ори-нутгин дотр-дундин болн газадин политикн тус-кар докладмүд болн лекцс келдгиг улм икдүлх кергтә. Элст балгсна партиин коми-тет кодлмшчнр, коммунистнр, комсомольчнр, селанә эдл-ахун куч-көлсч улс дунд зун-дан умшгдх лекцс темдг-дхәнн. Владимир Ильич Ле-нинд болн Алдр Охтябрьск социалистическ революцд не-рәдгдсн лекцс олар келдхмн.

Партийн сургуулин джил чиләхләрн, терунә дарук джилд н белдхән бас ухалх кергтә. Тер төлөд балгсна эклцин партиин организацнн селгәтрмүд, коммунист бол-гнәла тус-тусын куунддж кенә ямаран янзга сургүүль-д цаарандан сурхнн йилгврт тәгяр медж авцхх зөвт.

Партийн сургуулин джилд бурдэмдэгләгч төгсгәлгн эклцин партиин организацнн эрки төрнә болджана. Алдр Охтябрьск социалистическ ре-волюцин 40-ч джилн өбнл-нерәдсн социалистическ дөр-дәнд олн н куч-көлсчнриг аг-сдх, өмнән тәвгдсн даалгврт мударн тоомсртагяр куцхх зөвтәвдн.

В. БАЖАНОВ, КПСС-н Элст балгсна комитетин пропагандин болн агитацин отделин заведуюшч

Хөөдинь тохминь яерульхмн

Привольн нертә совхозин 2-ч фермд ах хөбч болдж Сапаров Зинатулла кодлжана. Омнн эн Зинатулла кесг джил-дән укрч болдж кодлдж йо-вдх. Кодлмшәрн сан чинртә-гяр куцасндан джил болгн мөрәлгәнн. Тингәд сәнәр, ма-лан гару угагар, тәргн-дат-хлинь хәләсн учрар, совхозин гардачнр ур Сапаровиг итк-лтә сән кун гилгәд, украснь ах хөбч орулв.

Нидн намр ур Сапаров хур-гьлх 874 толгәа хө даадж ав-ла. Хөбдән чинәтәгяр үвләс ларгьдх, сәнәр хургүлүдх бәәнн. Ода ур Сапаров хургү-лчксн зун хөбнәс 130 хургү авсн бәәнн.

Шүрүн нооста хөбдин тох-минь ягьдх ясрулдж болхин тускар куундхлә, ур Сапаров игдх келв.

Шурун нооста хөбдин, сән тохмта торгн нооста хуц-мудла көг тавлж, цөбкн джи-лин эргд торгн нооста хөбдт тохрадх болхмн.

Тиним кодлмш йир чинртә керг Юнъгәд гихлә, торгн ноосар мана ори-нутгин икар тетгхлә, цуг олн-амтн, сәахн, шеемг хувц үмсдх кеерх зө-втә. Тер учрар, шүрүн нооста хөбдин, тохминь ясрулдж, улм икар торгн ноос авхн төлә кучтә кевәр ноолдх кергтә.

АНДРАН Б.

Газадин Ордудар

Ни бәалггыг татгч улсин, Итальянск комитет США, СССР болн Англур кесн дуудлгн

РИМ, майн 10. (ТАСС). Европ нарт делкән хойрдгч дән төгсәд арви хойр джил болснла, дән уга ни бә-алггыг татгч итальянск коми-тет, атомн селым кецхәдг орн-нутгудин—США, СССР болн Англин посольствсур делегац илгәв. Тер делегацнь посоль-ствст дуудвр бәрүлдж бгцхав. Термоядерн зер-зев кедг орн-нутгуд, эн зер-зевиг сөрдж үзлгвиг өрк бшш уурахмн гидж хоорндан зөвшәрл кетхә гидж правительствәсн сурцхатн гидж тер ори-нутгудин посольст-всас дуудврт сургдджана. Ду-удврт игдх келгддхәнн: "ти-нгсн болхла, атомн зер-зевиг уураг гол зөвшәрлгь кехд нег мөслсн түрүн ишкдл болх деерән, бас ни бәалггыг хар-сдж, батлдж бәрхд кергтә хамгинь учрах аргь бгх билә". Советск посольствд делегацлә, Италия бәах СССР-н посол С. П. Козырев нүүрцв. Ни бәалггыг харсгч улсин итал-ьянск комитетин дуудвриг, Со-ветск правительствд күргдх соньсхнав гидж эн уган бгв. Советск правительств болн советск олн-амтн цуггар, тана эн дуудврт оньган лавта бгцхх гидж посл, ни бәалггыг хар-сгч улсин итальянск комитетин делегациг иткулв.

Израилин Компартин ЦК-н герчлггн

ТЕЛЬ-АВИВ, майн 10. (ТАСС). Израилин правитель-ств, США-н туслнь предста-витель Ричардсла кесн куунд-врн аш шуудж хәләгәд, "Эйзенхауэрин доктринлә" зөв-шәрджәхән медулгч, амери-канә-израильск хам дундин гер-члггә амтнд соньсхдх барл-хар шиидвр кесиг барин сонь-схвртмүд медулджәнн.

Туунәс иштә, Израилин ком-мунистическ партин ЦК, "Кол-гаам" гидг газетд барлсн эв-ранны герчлггндән, "Эйзен-хауэрин" империалистическ доктрин хаджгяр, харш гидж зааджана.

Израиль тер доктринлә нег-днә гисн, маниг гардгч улс США-н правительствин планд улм икар ордж бгчәхиг ме-дулджәнн гидж тер герчлггнд батар келгддхәнн.

Индонезд Национальн Совет гаргәлгн

ДЖАКАРТА, майн 10. (ТАСС). Индонезин национальн Совет гарггч чрезвычайн За-кон, президент Сукарно болн премьер-министр Джуандан гар тәвгдсн, циклдул барлгддх зарлгдв.

Тер закогяр болхла, Сове-тин төрнө иим: ори-нутгин кергин туск эрки төрмүдәр—политическ, дәннә, экономи-ческ, финансово, социальн төрмүдәр—правительствд селвг бгх. Национальн Советиг пре-зидент толгәалджана. Советин членд орх улсиг президент шуудж орулхмн. Законд за-агдсар болхла, ода бәах ин-станцсар дәврүлдж, эвранны сандж ухалдж йовсан урднө

келдг аргь уга бәасн общест-венн багмудин представитель-мүд цуггарагьаснь түрүн болдж эн советд орулгдхмн. Эс гидж, гооднө келхд, крестьянсин, кодлмшчрин, интеллигенцин, национальн предприниматель-мүдн, бурхн-шаджна багму-дин, куукд улсин, багьчудин, бас тер мет райодин, дәннә болн гражданск йосна пред-ставительмүд, министрмүд тер Советд орулгдхмн.

Президентин, Советин ахла-чин дарукин, эс гидж советин чледүд тавнас бөдән куунә некврәр, Национальн Совет сессий хурахмн. Государствиг чикар гардхн төлә, ори-нутгин болн олн-амтнә хув-джиргьл ясрулхн төлә, ода бәасн институтст орулгдгад уга чидлмүдиг сәнәр олзлхн төлә эн Национальн Совет гарггдджана гидж цә-алггвртнө келгддхәнн.

Колумбд болджах йовдл

НЬЮ-ЙОРК, майн 10. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин Боготас соньсхсн соньсхвар болхла, Рехас Пи-нильин эврән тәвсн улсас ну-ргүлдж бурдсн Конституционн ассамблей, ода бәах диктатор Рехас Пинильиг, 1958 джиләс ави эклджәх дакн нег джилд, Колумбин президентд майн 18-д "суньгьцхадж". Конститу-цин положенәр болхла, прези-дент хойрдгч дилдән суньг-дшго зөвтә болдг, тер пез-жениг, ассамблейд суньгврт эклхн өмн, уурулчидж.

Бронемашид, артиллерий, кесг зун салдсмүдиг ассамб-лейин гер төгәлүлдж буслу-лад "харсг" кечкәд, тегәд ас-самблейд суньгврт болв гидж "Нью-Йорк Таймс" газет корреспондент соньсхдхана.

Амгс бурушагәд, сөрлцлгь, демонстрац кегә бәасн бийнө боллго, Рохас Пинильиг "су-ньгьцхадж". Тер болсн сөрл-цлгн, демонстрацд ганцхн Кали балгснд 50 шаху кун алгдад, 100 гар кун шавтагддх. "Нью-Йорк Таймс" газетин темдглсәр болхла, ори-нутгар делгудән забастовк ода бийнө болад, предприятис, банкин, магазидин кодлмш төрүц цуц-рдж оч.

НЬЮ-ЙОРК, майн 10. (ТАСС). Ассошиэйтед прессин агентствин соньсхсар болхла, Колумбин президент Пинилья эндр отставкд гарч. Пинилья отставкд гарч учрнь, ори-нут-гт бәах антидемократическ режимин өмнәс олн-амтн куч-тә ноолда кеджәхн аш болдж гарчәхн, Ассошиэйтед прессин агентствин соньсхврас ил ме-дддхәнн.

Иорданьд болджах полицейск террор

БЕЙРУТ, майн 10. (ТАСС). "Телеграф" гидг агентствин соньсхвар болхла, Иорданә патриотнриг бәрдж түүрмд орулдж, гетдх зовалгн, ур-днө үзгдәд уга ик кевәр дел-грдж. Тарадж тәвсн поли-ческ партыд цергдхәсн улс бәрдж түүрмд орулад, конче-нтрационн лагермүд, түүрмсәр патриотнр дүурнь сууцхаддж.

Редактор Д. М. МУКЕБЕНОВ.